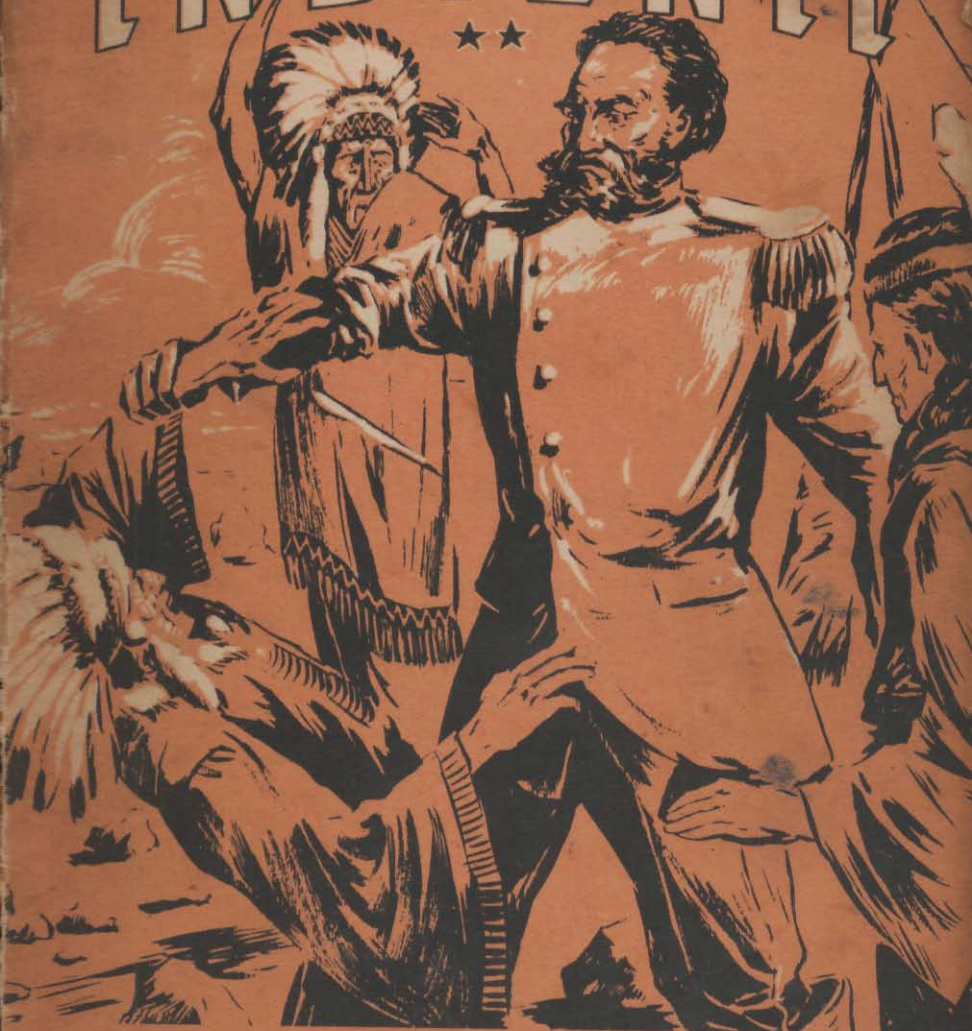

VITALII TRENEV

INDIENII

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚA și TEHNICĂ

7
1956

100

AU APĂRUT ÎN COLECȚIA NOASTRĂ :

Nr. 1-2—METEORITUL DE AUR (partea I și a II-a)
de Octavian SAVA

Nr. 3—A 12-a VARIANTĂ
de Leonid PETRESCU

Nr. 4—MAREA EXPERIENȚA
de M. NAUMESCU
și

PROXIMA CENTAURI
de M. BRATEȘ

Nr. 5—INIMĂ DE CIUTĂ
de A. ROGOZ și C. GHENEA
și

O ÎNTÂMLARE OBIȘNUITĂ
de P. STĂNESCU

Nr. 6-7—INDIENII (partea I și a II-a)
de Vitalii TRENEV

100

100

100 - T.S.S.C.

100

Nº 7

INDIENII

de VITALII TRENEV

(Continuare din numărul 6)

PE BRICUL RUSESC

Parsons era cu gândul numai și numai la răzbunare. Totul îi amintea aci moartea mateloșilor săi. Știa prea bine că fuseseră niște netrebnici, nici nu simțea pentru ei o prea mare simpatie. Era însă nu mai puțin adevărat că au fost americani, oameni slabi, și tot singele clocotea în vinele lui la gândul că niște indieni, demni de dispreț și becșnici, au fost în stare să-i răpună, fără să-și fi primit pentru aceasta cuvenita pedeapsă.

Se sculase odată cu răsăritul zorilor, se spălase cu apă rece, apoi se apucase să se îmbrace poruncind să i se pregătească un șlep ca să se ducă pe bricul rusesc.

Parsons era mic de statură, uscățiv și arăta mai tânăr decît vîrsta. Se îmbrăca după moda veche, nu în felul celor de la Boston. Pentru ca părul său lung și blond să nu se împrăstie pe umeri, îl lega cu o panglică neagră. Purta un fel de redingotă cu guler mare, iar în loc de cravată un jabou, avea pantalonii scurți, ciorapi și pantofi cu botul drept și catarama mari. Își puse tricoul și ieși pe punte.

Lingă „Sfîntul Nicolae“, pe undele liniștite ale oceanului, foiau mai bine de zece caiace cu vînători aleuși. Două baidare ¹⁾ păreau să păzească pilcuf acesta de bărcuțe ușoare și sprintene, așa cum păzesc rațele adulte un cîrd de boboci. În afară de vislași, în fiecare baidară se găseau cîte cinci pușcași înarmați.

Void să cunoască motivul acestei animații, Parsons își plimbă în jur privirile. Spre miazănoapte, linia orizontului era închisă de un promontoriu stîncos, în jurul căruia se zăreau o mulțime de „pui“ — insulițe stîncose, stînci și pietre mari. De la promontoriu, malul cobora treptat și, după ce descria un cot, se transforma într-o plajă nisipoasă, netedă, care se întindea spre miazăzi cît vedeai cu ochii.

Fișia aceasta lată și nesfirșită a plajei era încadrată de dunele în spatele cărora se vedea covorul verde al pădurilor de cedri, iar mai departe, spre interiorul țării, se înălțau măgurile viorii ale munților. Soarele abia răsăruse pe cer. Văzduful și oceanul mai păstrau încă o nuanță trandafirie de sîdeț, iar nisipul de pe mal și dunele părea auriu-roșcat.

¹⁾ Baidare — spre deosebire de caiacele mici, acoperite în întregime de piele — sînt bărci de piele mai mari, deschise, în care încap 15-30 oameni.

Pe nisipul acesta aurii, Parsons văzu mai bine de zece pirogi mari și negre care cu o seară înainte nu fuseseră acolo. Lângă pirogi se mișcau fără grabă niște punctulețe negre. Erau indienii. Parsons se uită întrebător la șeful de echipaj, O'Hara, care stătea lângă el, ciupindu-și cu un aer concentrat barba roșcată. Această barbă îi creștea începând de la sfîrcurile urechilor și urma contururile făcii de jos, fără a trece de această limită.

— Ce e cu forfota asta, O'Hara? întrebă Parsons cu un glas obosit

— Rușii și aleușii pornesc să vineze castori de mare între stîncile de la promontoriu, răspunse șeful de echipaj fără să exprime nici aprobare, nici dezaprobare.

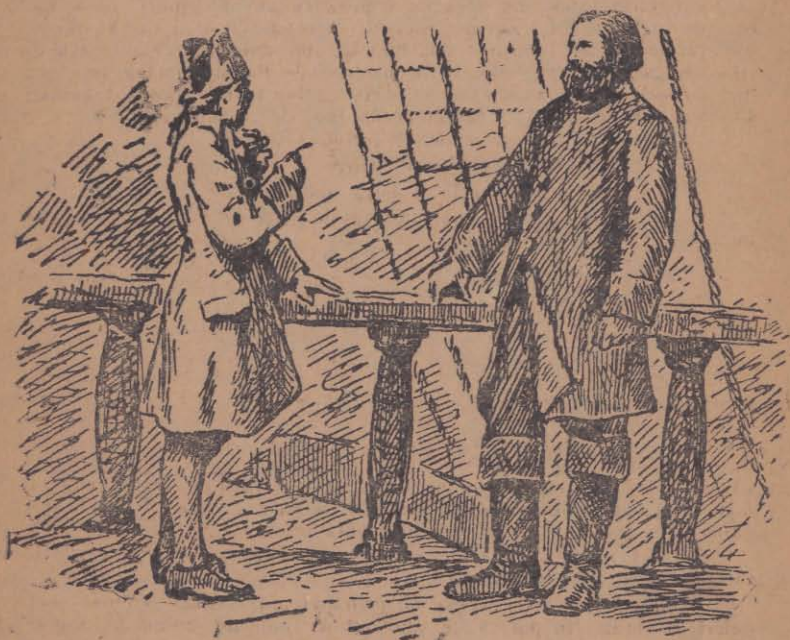
— Este o nebulie să-ți fărîmîtezi forțele în vîzul inamicului! exclamă Parsons și coborî grăbit în șlep.

Peste cîteva clipe, se urcă pe „Sfîntul Nicolae”.

Zăbind șlepu lui Parsons, Sisoî Slobodcikov, care supraveghease în persoană plecarea vîntătorilor aleuși, lăsă totul în grija ajutorului său și se urcă pe punte pentru ca împreună cu cirmaciul său Semenov să aștepte acolo sosirea americanului.

Parsons întinse mîna întii cirmaciului, un bărbat scund și gras (cărui i-a dat preferință pentru că Semenov știa englezește), apoi lui Slobodcikov.

Înalt și lat în umeri, cu barbă și înfățișare impunătoare, acesta din urmă strînse condescendent mîna mică și rece a omului din Boston. Cu cîțiva ani în urmă, într-o încăierare aprigă, o sulică de in-

dian se rupsese de falca lui Slobodcikov și o așchie a ascușișului ei de os, alunecând în sus, îi scosese ochiul și-i spintecase sprinceană și pielea de pe frunte pînă la rădăcina părului. Cicatricea aceasta groaznică, statura lui vinjoasă și barba scurtă și deasă îi dădeau lui Sisoî o înfățișare războinică și amenințătoare, dar ochiul sănătos privea de sub streșina sprincenei calm, binevoitor și inteligent.

— Cum de riști dumneata să-ți trimiți oamenii la vinătoare? Vor fi uciși cu toții! spuse Parsons făcînd un gest spre vinătorii ale căror caiace înaintau repede spre promontoriu și spre coasta pe care se vedea acum deslușit tabăra indienilor apărută peste noapte.

Înțelegînd fără traducere cuvintele lui Parsons, Slobodcikov zîmbi:

— Nici o grijă, știu ei să se apere. Dacă ar fi să te temi de lupi, n-ar trebui să te duci nici în pădure. Cînd e pe apă, un aleut de-ai noștri face cit cinci indieni. Pe uscat, firește, lucrurile stau altfel.

Semenov îi tălmăci cuvintele. Parsons își frecă nervos cu mîinile fața palidă și trasă și-și potrivi tricornul care alunecase într-o parte. Sisoî îl urmărea atent din ochi căutînd să înțeleagă ce fel de om este căpitanul, căci Parsons nu semăna mai deloc cu lupii aceia de mare cu care Slobodcikov era obișnuit să aibă de-a face.

— Ce aveți de gînd să întreprindeți cu privire la relațiile mele cu indienii? întrebă Parsons.

— Mai întii să se facă de-a binelea ziuă, răspunse sfătos Slobodcikov după ce ascultă tălmăcirea lui Semenov, să se facă ziuă și să ne dumirim cam cum o să fie vremea de azi. Și atunci, dacă vremea ne îngăduie, ne tragem și noi mai aproape de mal, ca să ajungă pînă acolo bătaia tunurilor noastre, iar noi doi debarcăm... Slobodcikov se uită cam cu îndoială la pipiriu de Parsons. Dacă vrei, mă duc și fără tine și aranjez acolo toate treburile tale. Dacă tovarășii tăi mai sînt în viață, îi rîscumpărăm noi de la indieni.

— Dar dacă au fost omoriți? întrebă Parsons.

— Atunci nu mai e nimic de făcut.

— Și plecăm așa de aci, cu buza umflată?

— Păi, pentru ce am mai rămîne dacă nu dăm de ei? Ia să-ți lămurești tu asta, Iakov Ilici, poștește-l pînă una alta în careu să ia cu noi o cafelută. Nu-l vezi cum arată, s-a schimbat chiar la față.

— Parcă e puțin lucru să pierzi douăzeci de inși din echipaj! spuse Semenov, plin de simpatie. Nu-i vorbă că erau toți niște bandiți, unul și unul. Oricum, tot suflete de oameni erau. Iar dinsul mîncă cu ei de la același cazan.

Coborîră toți trei pe o scară într-o cabină spațioasă, la pupa bricului, cu o fereastră largă prin care coasta se vedea ca-n palmă. Sub fereastra cu cercevele frainice, cu ochiuri mici, repînd motivele de pe briul pupei, era așezată o canapea acoperită cu covor. În mijlocul cabinei se afla o masă de lemn roșu, lustruită, înșurubată în pîdea; pe perete atîrna un dulăpior. Pe tavanul alb, vopsit în ulei, se jucasu reflexe vesele ogîndite de undele mării. Li se servi cafea, rom și pesmeți. Semenov îl ospătă prietenos pe Parsons.

Parsons primi cu plăcere și goli una după alta două cești de cafea neagră, refuzînd romul.

— Ah, mister Sisoî, spuse el, prinzînd puțin curaj și chiar ceva culori în obraz. Nu pot să vă spun cit de mult mă mîhnește singel-

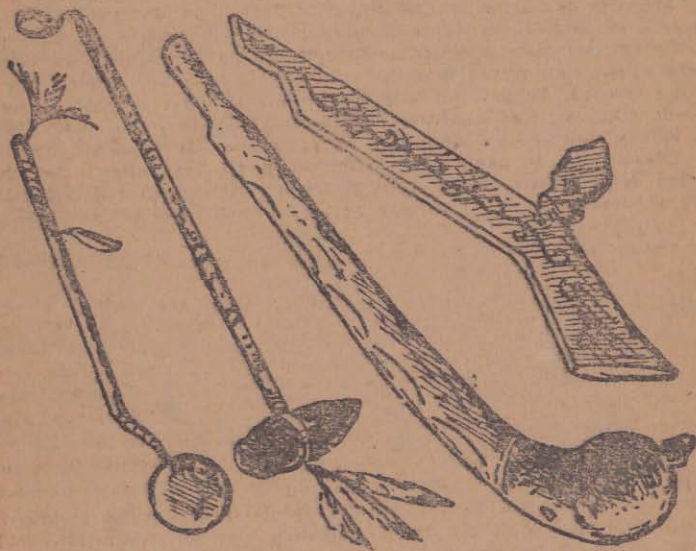
rece, aş spune chiar mai mult, nepăsarea dumneavoastră. Vorbiți atît de liniştit despre această cumplită fărădelegă.

— Nu prea mă dumiresc unde vrea să ajungă? spuse Slobodnikov după ce Semenov îi tâlmăci cuvintele emoționante ale lui Parsons

— Vedeți, sir, urmă căpitanul, toată chestiunea este că nu au fost uciși cetățeni ai domniilor voastre. Sînt convins că dacă în locul dumneavoastră s-ar fi aflat un căpitan american ori englez, ar fi judecat și ar fi procedat cu totul altfel. Trebuie să vă spun, sir, că eu, așa cum mă vedeți în fața dumneavoastră, sînt un om fără răutate și cu frica lui Dumnezeu. Nu sînt un bigot, sir, de felul quakerilor din Noua Anglie, dar sînt un om pios! Sînt tată de familie. Am cinci copilași nevinovați, sir. Și tată, vă spun că, așa cum sînt eu, aş nimici cu mîinile mele fiarele acestea cu chip de om, fără a socoti prin aceasta că am păcătuit înaintea domnului. Nu sînt oameni, sir! Sînt niște sălbatici feroși ca demonii și vătămători ca scorpiile. Pingăresc lumea lui Dumnezeu cu răsufierea lor spurcată. Avînd sub comandă cincisprezece voinici de felul rușilor dumneavoastră, pe cei șase mateloși ai mei și încă șaptezeci de aleuți, am putea, sir, să trecem prin foc și sabie întregul litoral de la capul Grey-Harbour!

Căpitanul Parsons aproape că strigă aceste din urmă cuvinte. Apoi își îngropă fața în mîini și se propti cu coatele pe masă.

După ce ascultă tâlmăcirea grăbită a lui Semenov, Sisoî strîns din fălci atît de tare încît barba i se ridică în sus, fruntea se albi, iar înspăimîntătoarea cicatrice deveni roșie ca focul. Se ridică în-

Arme

cet și amenințător, dar Semenov puse mina pe reverul hainei sale și spuse repede și rugător:

— Sisoj Ivanovici, lasă-l în plata domnului, Sisoj Ivanovici! Lasă-l drăgușule, n-auzi?

Sisoj se așează gîfîind din greu, apoi deodată zimbi.

— Ducă-se dracului, pocitania! Ia spune-i tu, Iakov Ilici, dar te rog dă-ți osteneala și tălmăcește-i ce spun cuvînt cu cuvînt. O faci?

— O să-mi dau toată osteneala.

— Spune-i lui că de-alde ei umblă mulți pe aci și fiecare pe riscul propriu: face cît face negoș, mai face și cite o boroboasă, iar apoi o șterge în larg, știînd că n-are cine să-l tragă la răspundere. Iar noi sîntem o corabie care navighează sub steagul rusesc, aparținem companiei ruso-americane, așa că sîntem un fel de instituție de stat. Noi trebuie să trăim cot la cot cu lumea de aci și să n-o socotim scorie. Spune-i tu, Iakov Ilici, că am avut pînă acum de multe ori de-a face cu indienii, port chiar pe pielea mea o însemnare dovedînd cum că sînt cu adevărat niște sălbatici și nu le prea plac străinii. Cu toate acestea, dacă ajungi să-i cunoști mai îndeaproape, vezi că, deși s-păgîni, sînt tot oameni ca și noi, ca și dînsul. Și-și iubesc copiii și nevestele nu mai puțin ca Parsons. Ia să mi-l întrebii tu, Iakov Ilici, dacă oamenii lui și-au făcut de cap, s-au ținut de blestemății și de jafuri. Cred că nu s-a putut fără asta. Dealtmînteri, indienii ăștia bășinași arareori fac pe nebunii. Spune-i că acum, să tot fie, vreo trei ani s-a întîmplat ca indienii din tribul coliușilor să atace într-o zi oameni de-ai noștri care pînă atunci trăiseră în bună pace cu dînșii. Și nu i-au atacat din voia lor, ci asmuțiți de un navigator din ăștia, tot ca dînsul. Tot ei le-au dat indienilor și puști ca să atîbă cu ce lupta împotriva oamenilor noștri. Mai mult decît atît: trei matrozi americani, fugiți de pe o balenieră pe care băieții noștri i-au primit bine, au luptat laolaltă cu indienii împotriva noastră, au dat foc la acoperișul de la arest trăgînd cu dopuri de cilți, iar apoi au tras în ai noștri... Băieții noștri s-au apărat, dar ce puteau face cînd totul în jur ardea, iar dușmanii numărau cîteva sute de oameni?... Astfel au pierit vreo cîteva zeci de oameni de ai noștri printre care și femei... Nici n-am mai întreat dacă nemernicii ășia trei s-au mai angajat ori ba pe vasul lui... Dracu să-i ia! Ei, asta-i!

Slobodcikov răsufală adinc și se uită urît la Parsons cu ochiul său unic, injectat de sînge. Apoi a urmat:

— Noi am aflat de nenorocirea asta. Tocmai bine a venit și un vas militar din flota rusă — „Neva”. I-am impresurat pe acești coliuși în fortăreața lor, dimpreună cu nevestele și copiii lor. Ce-ai fi făcut în locul nostru, căpitane Parsons? I-ai fi nimicît pe toți fără a crede măcar că ai săvirșit un păcat înaintea domnului. Așa e? Dar noi n-am făcut așa, deși, drept să-ți spun, ne mincau palmele de dorul răzbnării. Le-am luat coliușilor fortăreața lor, iar pe dînșii i-am cruțat, cu toate că s-au rugat și triburile vecine să le fie îngăduît să-i nimicîască pe coliuși și să-i ia ca sclavi. Noi am stat și am judecat că, chiar de s-au făcut vinovați de o vină mare, aceasta s-a petrecut mai mult din cauza sălbăticiiei lor și a întăritării din partea altora. Și iată că acum, în locul fortăreței dărîmate, s-a ridicat una nouă, o adevărată fortăreață cu numele de Novo-Arhanghelsk și, de bine de rău, trăim acum cot la cot cu coliușii aceștia cău-

tind a preschimba în prietenie îndirjirea ce o au din născare. Eu unul nu pornesc cu loc și sabie împotriva indienilor de prin partea locului. Să nu-și pună Parsons nădejdea în mine în privința asta. Dar dacă, la o adică, vreunul din marinarii lui o mai fi în viață, în chestia asta îl ajut, precum i-am făgăduit. Ia să-i tălmăcești toate astea lui... omului ăstuia cu frica lui Dumnezeu!

Slobodcikov se întoarce bătind în masă cu degetele lui groase.

— Să-i transmiți lui mister Sisoï, spuse cu răceală Parsons, care-și recăpătase între timp întreaga stăpânire de sine, că discursul domniei sale nu m-a convins cituși de puțin. Nu pot să stărui totuși ca el să procedeze împotriva intereselor sale. Sînt gata să primesc ca recunoștință ajutorul său în măsura în care va putea să mi-l acorde.

— Bine! mormăi întunecat Slobodcikov după ce Semenov i-a tălmăcit cuvintele lui Parsons. Mă duc să dau dispoziții. Timpul pare să se fi stabilit și trebuie să ne pregătim de debarcare. Iakov flici, tu rămii, de bună seamă, pe bord. La tunuri îl las pe Kurmacev comandant de artilerie... se descurcă el! Bricul îl vom ancora de nădejde, la pupă și la proră, întors cu borcul spre mal. Dacă o fi să ni se întimplă ceva, preiei tu comanda și faci cum crezi de cuviință, după cum se întorc lucrurile. Asta-i tot.

Făcîndu-i lui Parsons un semn cu capul, Slobodcikov ieși din cabină și scara scîrții jalnic sub pasul său greoi.

Planul de acțiune al lui Slobodcikov era simplu. Avea la dispoziția lui cincisprezece marinari ruși, toți unul și unul, oameni pașii și pricepuți la toate. Afară de ei pe „Sfîntul Nicolae” mai erau șaptezeci de vînători aleuți, marinari iscusiți și ageri, învățați să parcurgă în caiacele lor ușoare de piele distanțe foarte mari. Erau cu toții înarmați cu puști și mai luaseră nu odată parte la diferite încăierări. Mulți dintre aleuți se mai învățaseră cu munca de marelou pe vas, iar șeful lor, Maxim, om mai în vîrstă, era un bun ajutor al lui Semenov și Slobodcikov.

Slobodcikov hotări să debarce pe mal sub acoperirea tunurilor de pe bric, împreună cu nouă ruși și patruzeci de aleuți. Acest detașament trebuia să asigure ca tratativele să se desfășoare fără primejdie. Urma ca șase ruși să rămînă pe bord pentru a deservi tunurile bricului sub comanda bătrînului Kurmacev. Mai rămineau pe vas și zece vînători aleuți, ca să le fie de ajutor tunurilor în caz că indienii ar porni la abordaș. Bricul american cu rămășițele echipajului său comandate de O'Hara trebuia să se țină, cu pinzele cele mici ridicate, în apropiere de „Sfîntul Nicolae”, ca să-i poată veni la nevoie în ajutor cu artileria sa. Alți douăzeci de aleuți rămăseră pe bricul din Boston, împreună cu O'Hara, în chip de garnizoană.

Slobodcikov se sui pe punte, scutură din cap, mișcîndu-și plețele castanii și dese și trase adînc aerul în piept.

— Ce frumos e! Și ce aer bun și proaspăt e aci, spuse el.

Scrutînd din ochi coasta mării, dădu poruncă să-l cheme la dînsul pe Kurmacev, Maxim și Sobacînikov. În curînd toți trei urcară pe puntea de sus. Slobodcikov le expuse planul său de acțiune.

— Ai înțeles, Maxim? îl întrebă el pe aleutul scund și îndesat, cu umerii lași, care stătea în fața lui descoperit și îmbrăcat cu „parca” lui de blană. Avea un obraz fălcos, nemișcat ca de piatră, și-l asculta atent pe Sisoï, privindu-l cu ochii săi negri, puțin oblici.

— Cum să nu-nșeleg! spuse fără grabă Maxim. Trebuie să așteptăm. Cind ni-i face semn, om trage. Nu-i mare lucru de înțeles.

— Vezi de te ține bine. Să te iei după Sobacînikov; ce-o face el, asta să faci și tu.

Sobacînikov, un bărbat vinjos cu barba aurie, cu pălărie de pistă pe cap și o cămașă indiană de antilopă cu ciucuri, îi făcu cu ochiul lui Maxim și spuse, stîlcîndu-și cu tot dinadinsul vorba:

— Eu dai semn, tu trage... Așa-i Maximușka?

Maxim zîmbi ușor din colțul buzelor:

— Lăsați glumele, spuse sever Sîsoi și se întoarse spre Kurmacev.

Acesta avea o barbă căruntă, era de statură potrivită și purta un fel de redingotă rusească, în trei clini, cizme și căciulă de vulpe. Kurmacev aștepta calm poruncile. Ochii săi albaștri, mult prea limpezi și pătrunzători pentru un bătrîn, priveau atent și cu multă vigilență.

— Noi doi n-avem prea multe de vorbit, Ivan Feodorovici, zise Sîsoi. Te las comandant peste tunuri. Procedează cum vezi crede de cuviință, pe tine nu-i cazul să te învețe omul. Am auzit un zvon cum că de finăr ai fost mare meșter cu tunul, încă în Rusia.

— Să nu te încrezi în orice zvon, Sîsoi Ivanici, răspunse Kurmacev calm și cu demnitate. Cu tunurile, de bună seamă, mă pricep să umblu; apoi am și oameni învățați. Nu-ți fie teamă!

— Foarte bine! spuse Slobodcikov. Duceți-vă voi doi, Hariton și cu Maxim, să-i pregătiți pe oameni și să revizuiți armele, iar tu, Ivan Feodorovici, vino cu mine în cabină. Acolo o să-i explicăm toate cele prietenului nostru de la Boston.

Coborînd cu Ivan Kurmacev în cabină, Slobodcikov îl rugă pe Semenov să le servească de tîlmaci, făcu loc pe o margine a mesei și, cu ajutorul fărimiturilor și bucățelelor de pesmeți, închipui pe ea un plan al coastei.

— Uitați-vă aci! spuse el. Iată, grămăjoara aceasta de fărimituri închipuiește tabăra indienilor și bărcile aflate spre stînga ei... Cite bărci sînt acolo? se adresă el lui Parsons.

— Bărci? La vreo zece, răspunse Parsons.

— Cam așa ceva. La început au fost opt bărci, iar apoi au mai venit încă cinci — cu toatele sînt deci treisprezece bucăți. Una peste alta, în fiecare barcă încap zece pînă la doisprezece inși, așadar trebuie să fie acolo cam vreo sută cincizeci de inși. Grămăjoara de aci închipuiește tabăra și bărcile din dreapta. De dimineață erau aci cinci bărci, mai pe urmă au mai venit încă patru. Asta face nouă, iar cu totul douăzeci și două. Eu o să debarc îndată iac-aci, și Slobodcikov arată cu degetul său gros tabăra din dreapta. Toți băieții noștri și cu tine, dacă o fi să vii cu noi, să vă țineți alături de locul unde se sparg valurile. De bună seamă, trebuie să aveți armele pregătite și să fiți cu ochii în patru! La o adică, treizeci de oameni să tragă, iar ceilalți douăzeci să încarce. Ei, să nădăjduim că o să meargă... Cu alte cuvinte, eu am să plec singur înainte, ca să stau cu ei de vorbă. Întru întîmpinarea mea vor ieși căpeteniile lor, vreo patru, cinci inși.

— Cum, vreți să mergeți singur? Aceasta nu se poate! spuse enervat Parsons. Vă vor ciurui cu cușitele ori vă vor lega cobză mai înainte ca ai dumneavoastră să ducă arma la ochi.

Slobodcikov zîmbi:

— Nu mă tem de cușitele lor, iar de legați... să-nțerce să mă

lege! De bună seamă, sînt un popor viteaz, n-am ce zice, numai că mîncarea lor e doar pește și poamele pădurești, iar eu mi-s hrănit cu piine. Am crescut cu piine. Apoi cu ce se indelețnesc ei? Nu se pricep decît să tragă cu arcul și să vîneze pește cu cangea, pe cînd eu pină la douăzeci și trei de ani am tot arat pămîntul. Tocmai de aceea am atîta putere. Slobodcikov își întinse brațele voinice și strînse pumnii săi de urs. Cum să mă lege ei pe mine? Ascultă mai bine și mai departe ce-ți zic. Cînd oi începe să stau cu dinșii de vorbă, tu să nu pierzi din ochi tabăra din stînga, auzi, Ivan Feodorovici! Și tunurile tot într-acolo să le îndrepti din timp. Dacă, doamne ferește, s-ar incurca ițele, pe uscat o să ne descurcăm noi, apoi pornim cu barca spre corabie. Totul este ca cele treisprezece bărci să nu se vire printru noi. Tu să le ții la depărtarea unei salve de mitralie. Numai că nu trebuie să tragi decît în caz de mare nevoie, căci ar fi păcat să prăpădești lumea. Știi tu care să-ți fie prima grijă? Ei nu vor îndrăzni niciodată să pornească la atac frontal împotriva corabiei fiindcă sînt oameni deștepti și știu că nu pot ține piept tunurilor; dar dacă începem să ne retragem în caiacele noastre, îndată se vor amesteca printre noi și atunci tu n-ai să poți să tragi în ei, iar ei, urmărindu-ne pas cu pas, vor năvăli pe bord împreună cu noi. Și vezi că sînt o multime! Cred că trebuie să fie la vreo cinci sute de oameni înarmați.

TRATATIVELE

Sfatul căpeteniilor și al celor mai vestiți ostași din cele trei triburi aliate se instalase între două dune și marginea pădurii.

La loc de cinste, sub poala unui cedru roșu, uriaș, pe o ridicătură de pămînt așternută cu rogojini, ședea cei trei șefi de trib: Kokveltan, Iukkahaga și Tlu-lu-luk. Ceva mai jos stăteau vrăjitorii Kiullut, Cian și Pi-ce-an, cel mai mare vrăjitor și vraci al șigalișilor. În jurul acestor două grupuri se strecuraseră vreo patruzeci de căpetenii și ostași aleși din cele trei triburi, așezați după meritele și situația fiecăruia în tribul său. Fețele lor erau vopsite cu negru, alb și roșu — culori de război, părul îl aveau legat mă-

Obiecte din lemn

nunchi și împodobit cu pui de vultur, pene, legături multicolore cu frumoase modele.

Sfatul era pe sfârșite. În mijlocul unei tăceri solemne vorbiseră șefii de trib, apoi vracii și mulți alții. Cei mai mulți șigalisi erau de părere să nu se atingă de albi, bineînțeles dacă aceștia nu vor deschide singuri ostilitățile. Se socoteau răzbuțai prin uciderea celor douăzeci și doi de vânători de balene. Să atace cei dinții două corăbii înarmate cu tunuri era curată nebunie. Chiar și în cazul în care ar repurta victoria, aceasta i-ar costa zeci, poate chiar sute de vieți de ostași. Dacă însă albi vor deschide singuri ostilitățile, lucrurile se vor schimba. Atunci n-o să mai fie cazul să țină seama nici de forțele inamicului, nici de pierderile proprii. Trebuie să învingă cu orice preț. Și șigalisii știau să lupte, după cum se și cuvenea unor războinici din tribul lor.

Iukkahaga și cu căpeteniile lui spuseră că au venit aci ca niște frați și aliați ca să le ajute șigalisilor și de aceea sint gata să primească orice hotărâre a sfatului.

După aceasta s-a ridicat Kiullut, înalt și slab, cu o pelerină scurtă pe umerii săi girbovi de bătrîn. Purta în cap o podoabă stranie din pene și cozi de vulpe, iar pe brațe, mai sus de cot, și pe picioarele-i slabe de bătrîn, dedesubtul genunchilor, brățări din scoici, cu ciucuri și clopoței; peste obișnuita legătură ce-o purta pe șold, pusese acum, de asemenea, o cingătoare de vrășitor cu o mulțime de amulete care sunau și zornăiau la orice mișcare. A avea obrazul pictat cu cercuri negre și albe încît nu se mai vedeau din el decît ochii strălucind inverșunat. Mișcările lui, însoțite de zângănit și zornăială, erau repezite, iar vorba aprigă și inflăcărată. În cuvîntarea sa, Kiullut își vărsă întreaga ură.

Chema războinicii la luptă sfântă. Cereea singele albilor și, rostind tot felul de blesteme, îi conjura pe indieni să nu se împace cu albi. Vedeniile stornite de vrăjitoriile sale din ajun și cele ce s-au perindat prin fața lui de-a lungul orelor de nesoamă din noaptea trecută, ca și norii însingerați ce-i văzuse în zori de zi, erau aduși drept o mărturie că bătrînul Kiullut avea dreptate.

Cuvîntarea inflăcărată a bătrînului vrăjitor făcuse o puternică impresie. Se așeză gîfîind, sunînd din amulete și clopoței.

După el s-a ridicat Thu-lu-luk. Era un războinic tînăr și zvelt, cu trăsăturile feței mari și energice. Însă în felul său de a fi, în toate spusele și mișcărilor lui avea ceva nesincer, o notă oarecum forțată. Cuvîntarea lui fusese construită inteligent, părea plin de bunăvoință pentru aliași; dar după ce a terminat și s-a așezat din nou, toți cei de față au rămas cu impresia unei amenințări ascunse, ce se ghicea îndărătul cuvintelor lui. Se simțise că e supărat de faptul că majoritatea înclină spre o rezolvare pașnică a conflictului.

Oricît de impresionantă a fost cuvîntarea lui Kiullut și oricît de serioase erau argumentele lui Thu-lu-luk, care militase și el pentru război, judecînd după mersul adunării, hotărîrea fusese luată.

Era chiar luată, și Kokveltan urma s-o proclamă cu glas tare; după aprobarea definitivă, această hotărîre devenea lege. Începînd de la șefii cei mai mari și pînă la cel din urmă tînăr care își pictase pentru prima oară obrazul în culorile de război, toată lumea urma să se supună întocmai acestei hotărîri.

Kokveltan se ridică în picioare. Era un bărbat voinic de vreo patruzeci de ani. Avea umerii obrajilor lași, falca de jos puternică, un nas drept și buze subțiri în colțul cărora se zărea o cută amară. Ochii negri și oblici ai șefului priveau hotărît și aspru.

Ca și ceilalți doi șefi de trib, Kokveltan purta și el o pelerină albă țesută și împodobită pe margine cu un desen complicat, în culori vii. O legătură în formă de con, cu același desen pe ea, îi reținea părul negru în care erau virite două pene de vultur. Întrucît dialectele șigalisilor, hughilor și kvinececeăților se deosebeau foarte mult între ele, vorbi în limba cinuk, pe care o înțelegeau aproape toți, întrucît devenise limba comercială comună pentru toate triburile de la malurile rîului Columbia și pînă în ținuturile populare de tlinkiși.

— Frați și aliași, spuse Kokveltan, pirogile oamenilor albi s-au oprit în fața malurilor noastre. Nu știm pentru ce au venit, dar bănuiesc că vor să-și răzbune pe pingăritorii căminelor noastre, uciși de noi. În ochii lui Kokveltan se aprinseră scintei de ură. Ne vom adăpa bucuroși suflurile cu singele veneticilor. Fie ca sufletele lor să se ducă în împărăția de sub pămînt, unde sălășluiesc nelegiuirile suflete ale fraților lor. Dar nu toată lumea gîndește ca mine. Înțeleptul șef de trib lutramaki mi-a spus că Chiorul nu vrea vărsare de sînge între albi și noi. Mulți dintre războinici au spus aci că înverșunarea inimilor lor a fost astimpărată de singele vărsat și că dacă albi vor dori pace, să li se dea această pace. Acesta este glasul poporului șigalisilor. Inima mea nu s-a săturat încă, nu vreau pace cu oamenii albi și de aceea strig către voi: să nu vă încredeți în oamenii albi. Este mai bine să lovești tu cel dintîi decît să primești o lovitură pe neașteptate. Dar vă făgăduiesc să-mi stăpînesc inima și să pășesc pe calea păcii dacă aceasta o dorește poporul șigalisilor. De bună seamă voi pregăti totul în așa fel încît să nu

Îm luați prin surprindere și, la cel mai mic semn de înșelăciune, să putem lovi în dușman și să-l nimicim.

Un freamăt de aprobare trecu printre ascultători și Kokveltan își frecă fruntea în semn că mulțumește celor de față pentru încrederea acordată. Apoi explică adunării planul său de acțiune.

Avea la dispoziție aproape trei sute de războinici șigalisi, șaptezeci de kvinececeași și patruzeci și ceva de hughii. Își făcuse o bună socoteală, zicind că albiu vor fi nevoiți în orice caz să coboare pe mal și, tocmai de aceea, își așezase forțele principale în centru, între tabăra kvinececeașilor, care se afla mai spre mieznoapte, și cea a hughilor, mai la miezăzi de acest centru. Întărise ambele tabere prin detașamente de șigalisi care sosiseră la aliații lor cu pirogi de luptă.

Planul lui Kokveltan coincidea cu prevederile lui Slobodnikov. Într-adevăr, în cazul unei încăierări cu albiu, Kokveltan avea de gând să-i zdrobească pe cei debarcați cu ajutorul grupării sale centrale, apoi să-i atace din flancuri, pe pirogi de luptă venind dinspre ambele tabere aliate, să-i urmărească îndeaproape pe albiu în retragere, pătrunzind împreună cu ei pe corăbiu și să pună mina pe acestea, după ce vor fi nimicite tot echipajul. Totul fusese pregătit cu mult înainte de amiază. În marginea pădurii, acolo unde dunele ajungeau până pe sub poala ei, stăteau adăpostiți aproape două sute de războinici indieni gata de luptă. Tot aci se aflau și cei trei șefi de trib împreună cu Kiullut. În tabăra kvinececeașilor și a hughilor războinicii își pregătiseră pirogile împodobite și se așezau acum pe nișă gata să intre în acțiune la primul semn.

Soarele se înălța tot mai sus pe cerul senin, aproape fără nori,

aprinzind mii de scinte pe fața oceanului. Aproape de amiază, dinspre promontoriu se întoarseră cu bine pe bricul rusesc caiacele de vânători. Pe ambele corăbii se stîrni mișcare. Sute de ochi negri priveau cu încordată atenție de pe mal atît cît le era cu putință. Rămase aci nemișcat, ancorat la pupă și la proră.

Bricul american își ridicase vecele și acum manevra încet folosind orice adiere cît de slabă a brizei. Pe la amiază, o flotilă întregă de caiace și două baidare mari se desprinseră de bordul bricului „Sfîntul Nicolae” și porniră spre mal. Rușii și aleuții se apropiară fără grabă de locul unde se spărgeau valurile. Trecînd cu bine această limită, debarcară pe nisip. O parte din ei rămase pe lîngă bărci, în timp ce vreo treizeci de inși porniră înainte. La vreo două sute de pași de tabăra hughilor se opriră în poziție de luptă cu armele pregătite. Era aci și Parsons, palid, dar ținîndu-se bărbătește, și negurosul Sobacnikov, Maxim cel plin de singe rece și Slobodcikov, însuflețit și voios. Purta un caftan rusesc și cizme. Era în capul gol și părul său des și negru filia răscolit de un vîntuleț ușor. În miinile lui puternice, fiinta grea de soldat părea o jucărie.

— Ei, cu dumnezeu înainte, spuse el, scrutînd coasta mării. Vedei să nu vă dați în petic, băteți.

Leși înainte din rîndul tovarășilor pregătiți de luptă, mătăhălos, mai înalt cu un cap ca oricare dintre ei. Se oprî, își mută arma în mîna stîngă, viri două degete în gură și scoase o fluierătură de haiduc atît de puternică încît păsărelele, care pînă atunci aiergaseră pe nisip fără pic de teamă, se ridicară stol și zburară, înspăimîntate. Ridicîndu-și apoi cu amîndouă miinile arma deasupra capului, Sisoî o arată indienilor, apoi o puse pe nisip, desprînse de la cîngătoare sabia lui veche de cazac, o puse alături și porni încet în direcția taberei hughilor.

Parsons se repezi după el, îl ajunse din urmă, îl apucă de mînecă și-i spuse emoționat:

— Mister Sisoî, este o nebunie! Vă rog să vă schimbați hotărîrea.

Sisoî înțelegea foarte puțin englezește, dar pornirea lui Parsons fusese atît de grăitoare încît nici n-a mai fost nevoie de tălmaci. Puse cu blîndețe mîna lui uriașă pe umărul americanului pîrpiriu:

— Ei lasă, lasă! Doar nu-i pentru prima oară, spuse el liniștitor și-l răsuci binișor pe Parsons în loc, făcîndu-i semn să plece îndărăt spre oamenii lui.

Cu un semn de neputință și ridicînd din umeri, Parsons se supuse în silă și Slobodcikov porni fără grabă înainte, frămîntînd nisipul cu cizmele lui și aruncînd în juru-i priviri cercetătoare. După ce a străbătut jumătate din distanța dintre tabăra indienilor și oamenii lui, se oprî în loc.

Dînspre marginea pădurii, pe plaja întinsă, aplecați puțin înainte și pășînd ușor pe nisip cu picioarele lor desculțe, veneau spre Slobodcikov patru indieni cu fețele pictate și pelerine albe. Cîțiva pași în fața celorlalți pășea Kokveltan, înalt și voinic. Slobodcikov porni în întîmpinarea lor. Cînd ajunseră la o distanță de vreo patru pași, atît indienii cît și Sisoî se opriră în loc.

În timp ce se apropia de ei, Slobodcikov îi studia pe indieni. Kokveltan, cu fața lui virilă, cam butucănoasă, dar care stîrnea to-

tuși un involuntar respect, ca și tinărul lukkahaga i-au plăcut amindoi. Tlu-lu-luk aproape că nu i-a atras atenția, dar bătrînul Kiullut l-a făcut pe călătorul acesta mult încercat să devină deodată foarte atent. Ochii vrăjitorului ardeau de o ură făcișă, iar miinile și le ținea amindouă ascunse sub pelerină; aceasta nu i-a plăcut deloc lui Slobodcikov.

Fără a-l pierde din cîmpul său vizual pe bătrînul vrăjitor cu ciudata lui coafură, Sisoï își scoase fără grabă punga lui de tutun, își umplu luleaua, scăpără un foc, trase un fum, apoi trecu pipa lui Kokveltan.

— Ați venit pictați ca de război, spuse el în limba cinuk, pe care o cunoștea foarte bine. Dar noi nu vrem război. Ia mai bine fumează și tu și să ajungem la o bună înțelegere, adăugă el în rusește, făcîndu-i, plin de voie bună, cu ochiul lui Kokveltan.

Acesta îl ascultă atent, șovăi o clipă, apoi întinse mîna ca să ia luleaua.

Dar nici nu apucă s-o atingă, cînd deodată Kiullut, desfăcîndu-și brusc pelerina, scoase un strigăt de luptă, se repezi la Slobodcikov și-l lovi din răsputeri în piept cu cuțitul său de piatră. Se auzi un zgomot surd de metal. Lovitura fusese atît de puternică încît voinicul navigator rus se clătîna, dar rămase în picioare.

Lui Kokveltan îi scăpă o exclamație guturală de uimire.

Se petrecuse ceva de neînțeles. Lovindu-se de pieptul lui Sisoï, cuțitul de piatră a lui Kiullut se făcuse țândări.

Kiullut sări îndărăt cu o expresie de deznădejde și spaimă în obraz. Nu știa deloc ce este o platoșă de oțel, pusă sub cămașă și haină.

Unelte de pescuit

Tlu-lu-luk ridică și el cușitul ca să lovească. Printr-o mișcare ageră, Sisoi îi prinse mina în degetele sale groase și puternice ca de fier și o strinse atât de tare încît tînărul șef de trib scăpă cușitul jos. Slobodcikov îl împinse la o parte și-i spuse lui Kokveltan cu un glas care se frîngea de emoție :

— Este o trădare !

— Ba nu, o prostie și o samavolnicie ! răspunse Kokveltan.

Îi porunci printr-un gest lui Tlu-lu-luk să plece, apoi, întorcîndu-se cu fața către războinicii indieni care se pusese în mișcare, strigă cu un glas sonor care se auzi pînă departe ca toată lumea să rămînă pe loc.

Toate acestea se petrecuseră cu o repeziciune atât de mare încît numai foarte pușini dintre ruși și aleuși au apucat să priceapă cele întimplate și să se repeedă în ajutorul lui Slobodcikov. Ochii lui Parsons străluceau de bucurie. Î se părea că încă puțin și se va încinge o bătălie, rușii vor fi atrași fără să vrea în luptă și vor fi nevoiți să răzbune moartea marinarilor americani.

Dar Sisoi se întoarse și le porunci tuturor cu un glas tunător să nu se miște din loc, dar să fie cu ochii în patru.

Tlu-lu-luk se aplecă, își ridică cușitul de jos, trăgînd spre Slobodcikov cu coada ochiului ; în privirea lui se citea o spaimă superstițioasă. Apoi se îndreptă din șale și, aruncîndu-i lui Kokveltan o căutătură de lup, porni spre tabăra sa, înfășurat în alba-i pelerină.

lukkahaga și Kokveltan se uitau cu respect și teamă la voinicul navigator. La omul acesta totul era neobișnuit pentru ei ; statura lui de urias, fața urîșită de înspăimîntătoare cicatrice, barba neagră și deasă care-i creștea aproape de sub ochi, dar mai cu seamă invulnerabilitatea lui supranaturală și curajul său.

— Ești un mare vrăjitor ! spuse șeful de trib al șigalisilor, ne-

putându-se hotări să ia din mina lui Sisoî luleaua aprinsă pe care acesta i-o întindea, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Slobodcikov se ciocăni în piept cu osul degetelor indoite. De sub haină se auzi zăngănit de metal.

— Ba deloc. Avem numai noi așa, o mică șmecherie. Nu sint vrăjitor. Nu-ți fie frică, spuse el zimbînd.

— Kokveltan nu cunoaște frica! răspunse semet șeful șigalisilor. Stăpinindu-și vitejește tremurul lăuntric, luă luleaua cu o mină fermă, trase de cîteva ori în piept și i-o trecu lui Iukkahaga. Acesta făcu același lucru și întinse lui Slobodcikov luleaua. După emoția prin care trecuse, Sisoî trase cu plăcere fumul în piept.

— Al naibii moșulică! mormăi Slobodcikov în rusește uitîndu-se cu neîncredere la Kiullut care bolborosea și țipa, făcînd gesturi ciudate, cu tîl de farmece: cînd sufla în direcția lui Slobodcikov, cînd dădea din miini, scuturîndu-și cu zgomot clopoței și amuletele. Pelerina albă îi lunecase de pe umeri, iar lumina puternică a soarelui scâldea acum trupul său uscat și cafeniu de bătrîn, împodobit cu o mulțime de amulete.

Pentru orice eventualitate — cine știe ce blestemăție s-ar mai putea întîmpla — Slobodcikov scuipă peste umărul sting, făcu semnul crucii și spuse lui Kokveltan:

— Mai bine i-ai spune moșului să se care de aci că ne incurcă.

Kokveltan se uită la Kiullut. Descîntecele bătrînelui vrăjitor îl linișteau și-i dădeau puteri. Nădăjduia că aceste descîntece vor triumfa asupra puterii magice a Chiorului.

— Este un mare vrăjitor al țării noastre, spuse el, și în glasul său se simțea o adîncă stîmă pentru Kiullut. Nu pot să-i dau poruncă. Slobodcikov oftă amărît.

— Fie și așa, vrăjește acolo cît vrei, diavol bătrîn! bombăni el pe rusește. Trecînd apoi în limba cinuk, se adresă lui Kokveltan:

— Să stăm pe nisip și să vorbim!

Slobodcikov și cei doi indieni se așezară. Își trecuseră rînd pe rînd luleaua și trăgeau din ea.

Între timp bătrînul Kiullut continuă să vrăjească ca să alunge și să conjure puterile magice ale vaciului rus cu un singur ochi. Făcînd aceasta, se retrăgea începînd de-a-ndaratele spre poala pădurii. Sufletul său fremăta de groază și deznădejde. Adunîndu-și întreaga vitejie și voință, vrăjea înainte, simțînd că se află acum pe ruinele fostei sale puteri. Există doar pe lume un vrăjitor atît de mare de pieptul căruia cușitul său de cremene, vrăjit și sfințit, s-a zdrobit ca un țurțure fragil de gheață de o stîncă de granit! Pe umerii bătrîni ai lui Kiullut se abătea o nenorocire după alta. Bătrînul nădăjduise că, după ce-l va fi omorît pe Chiorul, va reuși să semene spaimă printre tovarășii acestuia și să-i ridice pe cei de un neam cu el la luptă. Crezuse că, după lovitura lui de cușit, se va stîrni o mare încăierare în care indienii vor repurta victoria ce i-o vestiseră norii din zorii zilei. Și iată că acum toate planurile lui și toate încercările de a ghici viitorul erau zădărnice.

Se retrăgea de-a-ndaratele spre pădure, vrăjind și rostind în neștire formule magice. Sufletul său simplu și naiv era în întregime stăpînit de noțiunile spirituale care domneau în tribul său. Sucul de plante pe care obișnuia să-l bea ca să cadă în extaz îi dădea o stare

de beție și-i provoca visuri zbuclumate și pline de vedenii. Vrăjitorile și salturile sale nebunești îi dădeau amefeli și-l aduceau la pierderea cunoștinței. Toate acestea îl întăreau în credința că este inzezestrat cu puteri supranaturale și că poate comunica cu duhurile. Ținea minte tot felul de semne care-i îngăduiau să prezică, mai bine decât oricare altul, vremea, sosirea peștelui, epocile când rădăcinile și fructele ajungeau la maturitate. Uneori prezicerile lui Kiullut se împlineau întocmai și aceasta ridica și mai mult autoritatea bătrînului vrăjitor, încrederea în el a celor din neamul său și adinea lor convingere că bătrînul este inzezestrat cu o înțelepciune supranaturală. Era sincer și fanatic, devotat chemării sale, cu totul dezinteresat, incapabil de înșelăciune conștientă — de care dăduseră dovadă mulți alți vrăjitori, ca, de pildă, Iacomul Cian, „șamanul“ hughilor. Cu atât mai înspăimîntătoare și iremediabile îi păreau lui Kiullut loviturile aduse acum puterii sale spirituale.

Lohlox se ridică foarte îngrijorat de la locul unde stătuse la pîndă și se apropie de tatăl său adoptiv.

— Lohlox... Aprinde un foc acolo, în poiană... ca întotdeauna... Să-mi pregătești mai multă zeamă de fructe pentru o vrăjitorie mare... îngăimă Kiullut cu o voce care se frîngea. Dînd din timp în timp din mîini și suflînd în direcția lui Slobodcikov, Kokveltan și Iukkahaga, care se zăreau în depărtare, pe nisipul alb și strălucitor, vrăjitorul se îndreptă în urma lui Lohlox, spre umbra străvezie și tîhnită a pădurii înalte de cedri, ca să-și continue netulburat farmecele în poiana tainică a șigalisilor.

Între timp, Slobodcikov purta tratative cu șefii de trib indieni. După ce a fumat cu ei laolaltă luleaua, era convins că nu vor îndrăzni să-i atace: se temeau acum să-i facă rău lui Slobodcikov,

Instrumente muzicale

deoarece acesta ar putea să le pricinuiască rău și lor: doar acum, conform concepțiilor lor, aveau în piept același suflet al fumului de fufun. Tocmai de aceea, nemițemindu-se de vreo trădare, Slobodcikov îi chemă pe Parsons și pe Maxim, care puteau să-i fie de folos în timpul convorbirilor, întrucât cunoșteau mai bine decât el limba cinuk.

Drept răspuns la muștrările pe care i le adresează Slobodcikov în legătură cu perfida asasinare a marinarilor albi, Kokveltan vorbește cu o minie stăpinită. Spuse că bătrânii satului îi primiseră pe albi ca pe niște frați buni, le dăduseră loc pentru tabără și le ajutaseră să taie lemne. Apoi a vorbit despre jafurile și silniciile săvârșite de vinătorii de balene.

Fruntea lată a lui Sisoî se învineții de minie, ajungînd de culoarea cicatricei sale.

— Ia te uită ce mîrșăvie! făcu el supărat, uitîndu-se cu muștrare la Parsons. Bine. N-o să vă judec pentru acest lucru, spuse el lui Kokveltan, amestecînd cuvintele rusești cu cele din limba cinuk. Cum îți vei așterne, așa vei dormi. Numai un singur lucru să-ți spun, Kokveltan, dinșii sînt de pe la Boston — și Sisoî desenă pe nisip un steag american — iar noi sîntem ruși. Sînt două triburi deosebite, cum ar fi șigalisii și, să zicem, piskwalii. Dacă oamenii mei s-ar deda la jafuri, i-aș spînzura pe toți de catarge. Vrem să trăim în pace cu oamenii de pe aci. Nu vreau să-mi fac păcate zicînd că toți cei de la Boston sînt deopotrivă cu ăia cărora le-ai făcut seama. Mai sînt printre ei și oameni de treabă, dar pentru toți nu-mi bag mina în foc. Pentru un singur lucru mă pun chezaș: că ai noștri nu vor face niciodată nîci un fel de blestemății pe malul acesta. Pentru așa ceva jupuiș pe oricare de viu. Am vorbit pe înțelesul vostru? întrebă el.

Kokveltan dădu din cap. Iukkahaga îl ascultase cu atenție pe Chiorul.

— Acum altă chestiune. Ia să-mi răspundeți voi cu mina pe inimă: i-ați omorît voi pe toți ăia ori mai țineți pe vreunul prizonier?

Cu capul ușor aplecat, Kokveltan se silea să prindă întocmai înțelesul cuvintelor. După ce înțelese, scutură din cap alit de energie încît i se mișcară toate penele de vultur din legătura conică de pe cap. Spuse cu un gest hotărît al minii:

— Pe toți! Nici unul n-a mai rămas în viață!

Și pe fața lui întunecată trecu un zîmbet de cruzime.

Parsons strînse din dinți. Pricepuse după gesturi despre ce era vorba.

Convorbirea fu întreruptă de un mic incident. Kokveltan aruncă întimplător o privire în direcția taberei hughilor și pe fața lui trecu o expresie de uimire.

— Ce-i asta? întrebă el adresîndu-se lui Iukkahaga.

Slobodcikov privi și el îngrijorat în aceeași direcție. Hughii își coborau pirogile pe apă. Bărcile șigalisilor care veniseră dinineastă în ajutorul lor rămîneau și mai departe pe mal.

Dîndu-și seama de cele ce se petrec, Iukkahaga spuse:

— Tlu-lu-luk ne părăsește.

Rușii se neliniștiră puțin, dar pirogile hughilor porniră dîntii spre mlazăzi, apoi cotiră brusc spre nord, ocolind pe departe coră-

biile albilor. Dindu-și seama de toate împrejurările care precedaseră această plecare, Slobodcikov se liniști.

— Prost aliat mai ai, îi spuse el lui Kokveltan.

Acesta ridică doar din umeri aruncînd o privire plină de dispreț în direcția flotei hughilor, care se depărta.

Puteau acum să-și continue convorbirea. De altfel, Slobodcikov nu se indoia că Kokveltan îi spusese tot adevărul și că indienii nu mai aveau la ei nici un prizonier. Totuși, ca să înlăture orice umbră de indoială, propuse:

— Aș da pentru fiecare marinar viu un preț bun drept răscumpărare!

Știa că dacă indienii ar mai fi avut la ei prizonieri, ar fi consimțit negreșit ca aceștia să fie răscumparați. Nu puteau trage cine știe ce foloase de la prizonieri, iar obiectele de fier căpătate în schimbul lor, le păreau indienilor de neprețuit.

Dar Kokveltan clătină din cap:

— N-avem la noi nici un marinar viu. Nici unul.

Continuarea tratativelor nu mai avea nici un rost.

Galben la față, Parsons se ridică în picioare

— Plec, spuse el. Dar nu consider afacerea încheiată. Mă mai întorc aici!

Se înclină rece în fața lui Slobodcikov și porni spre mal.

Slobodcikov, Kokveltan și Iukkaltaga au mai fumat încă o lulea, au făcut schimb de daruri și și-au dat reciproc asigurări cum că între ei nu mai există de acum încolo nici o dușmănie. După aceasta, Slobodcikov și cu tovarășii săi se înapoiară la bric, iar indienii plecară spre tabăra lor. Pe la orele patru după amiază, cînd a început să bată vîntul, cele două bricuri au ridicat ancora și au plecat.

PLECAREA LUI LOHLOX

Cîtă vreme corăbiile au mai zăbovit în fața coastei, chiar și atunci cînd și-au ridicat pinzele și au pornit-o spre larg, războinicii indieni erau pregătiți de orice, nefiind siguri că totul s-a terminat chiar atît de pașnic. Se și aflase însă că a doua zi tribul șigalisilor face o mare petrecere, iar Kokveltan a spus în auzul tuturor că-i poștește la „potlaci“ (chef) pe toți ostașii săi și pe cei aliați.

Războinicii supravegheau mișcările corăbiilor, iar bătrînul Kiul-lut vrăjea într-o poieniță din pădure. Kokveltan îl invitase pe Iukkahaga în casa lui ca să-și mai refacă puterile. Trimise războinicilor kvinececeași o gustare îmbelșugată. Iukkahaga porni alături de Kokveltan spre satul șigalisilor. Drumul într-acolo trecea între dune și marginea pădurii. Malul se înălța treptat. În cele din urmă, deasupra ripei din fața lor se arătară casele mari ale șigalisilor semănînd la înfățișare cu acelea ale kvinececeașilor. Kokveltan și Iukkahaga trecură pirăul pe două birne și suiră spre locul unde erau așezate casele.

Satul era pustiu căci femeile și copiii plecaseră în interiorul țării, în alte sate. Acasă nu mai rămăseseră decît cîteva bătrîne lăsate ca să le gătească războinicilor. Printre ele era și mama lui Kokveltan.

Era o bătrînă de statură impunătoare, cu privirea ochilor săi oblici tot atît de inteligentă ca și a fiului ei — șeful tribului. Purta o pelerină scurtă de lînă; părul negru, cu foarte puține fire cărunte, era împletit în două cozi în fața urechilor, iar în spate îi cădea liber

pe umeri. Prin buza inferioară, care-i atârna mai jos de bărbie, era trecută o podoabă de os, mare cât o farfurioară. Bătrina îl primi pe Iukkahaga și strigînd doi sclavi, un bătrîn și o bătrînă, le porunci să întindă rogojini sub pinul de pe faleză. De aci se deschidea o priveștițe întinsă asupra oceanului și a fișiei nesfîrșite de plajă nisipoasă care se pierdea în negură... De aci se vedeau bine și cele două corăbii. În timp ce bătrina mamă a lui Kòkveltan le gătea singură masa și prăjea în frigare, deasupra unui foc de lemne, bucăți de pește proaspăt, cei doi șefi de trib stăteau pe rogojini și priveau în tăcere zările.

— Iukkahaga, făcu Kòkveltan, poporul șigalisilor și cu mine nu vom uita niciodată cit de nobil ne-ai venit în ajutor în clipele de cumpănă.

Iukkahaga făcu un gest, vrînd parcă să înlătore aceste vorbe și răspunse:

— Sîntem vecini și trebuie să ne ajutăm între noi. Dezbinarea nu face decît să ne slăbească, iar prietenia sporește puterea ambelor triburi.

Un timp mai schimbară între ei amabilități de același fel, apoi Kòkveltan începu să aducă vorba, mai de departe și despre altele. Pomeni de tatăl lui Iukkahaga, lăudîndu-i, pe bună dreptate, marea îndeminare la vînătoria de balene. Apoi mai pomeni și despre respectul ce-l are față de Iutramaki, căpetenia cea mare a tribului kvinececeașilor. Și, în sfîrșit, spuse:

— Să nu mi-o iei în nume de rău, Iukkahaga, dar vreau să te întreb un lucru care s-ar putea să îți se pară jignitor. Ceea ce mă face să-ți pun această întrebare, nu este simplă curiozitate.

— Întrebă-mă, Kòkveltan, spuse tînărul șef de trib. Cred că nu vrei să-mi aduci vreo jignire nemeritată.

— Ai o soră, cu numele de Hulaghîț. Am auzit despre ea mult bine. Un singur lucru mă minunează: de ce n-o fi purtînd podoabă la gură și cercei în urechi?

Iukkahaga își plecă rușinat ochii. După părerea lui, gura nepocîtă a Hulaghitei și urechile ei micuțe, nedeformate de perforare și greutatea cerceilor, o făceau urîtă. Și cit de tare suferea din cauză acestei urîtenii însăși Hulaghîț, ca și bătrina Laia! Dar ce era de făcut? Aceasta era voința duhurilor.

— Cînd s-a născut Hulaghîț, spuse Iukkahaga, în satele kvinececeașilor copiii nureau de o boală înspăimîntătoare. Ca de obicei, bătrînul Kiullut a făcut farmece ca să afle de la spiritele strămoșilor ce nume să-i dea micuței nou născute. Duhurile i-au pus numele de Hulaghîț și au spus că fetița este sortită să rămînă în veci o pocitanie, cu buze netăiate, fără cercei în urechi. Atunci molima ne va părăsi satul și nu se va mai întoarce niciodată la

Sculptură în lemn

noi, atita vreme cit buzele și urechile lui Hulaghit vor rămâne neatinse. N-a fost ușor să fie primită o asemenea jertfă, dar tata și mama s-au învoit spre binele tribului nostru, iar fetița a rămas fără podoabele pe care le poartă oricare altă femeie. Când s-a făcut mare și a aflat care este pricina acestei groaznice deosebiri dintre ea și tovarășele ei de joacă, Hulaghit s-a mingăiat la gîndul că frumusețea i-a fost jertfită pentru binele poporului ei iubit... Are o inimă vitează și este o fiică credincioasă poporului ei, încheie Iukkahaga cu amărăciune, dar și cu mindrie.

Kokveltan își puse mina pe genunchiul lui Iukkahaga.

— Este o jertfă nobilă care răscumpără orice, spuse el.

Mîncarea a fost adusă. Era minunată. În două vase mici, rădăcini murate din recolta anului, o bășică de focă cu icre, un blid mare de lemn cu grăsimе de balenă amestecată cu tot felul de fructe de pădure, cițiva somoni făcuți pastramă, cartofi copți pe o bucată de coajă de copac. Kokveltan îl pofti pe oaspetele său să treacă la mîncare și cei doi șefi de trib flămînzi începură să infulece cu poftă.

Lui Iukkahaga îi plăceau foarte mult rădăcinile murate; erau primele din recolta nouă pe care le gusta anul acesta. Tocmai de aceea, mai înainte de a începe mîncarea, își plecă fruntea și adresă încet rădăcinilor rugămîntea de a nu-i face nici un rău, ci dimpotrivă de a-l ajuta, a-i încerci puterile și a-l face mlădios și rezistent întocmai ca și mlădițele care ar îi crescut din aceste rădăcini.

Între timp bătrîna sclavă le-a servit bucăți de somon prăjit pe niște bețișoare și atîl Kokveltan cit și Iukkahaga le-au mîncat cu mare poftă, lingîndu-și lacom degetele grase.

Deodată, în timp ce plescăiau și mestecau de zor, Kokveltan ridică fruntea de parcă i-ar fi dat prin gînd o idee nouă.

— Hei, Iukkahaga! spuse el. L-ai văzut pe Mautk, fiul fratelui meu?

Iukkahaga puse la loc cartoful ce-l luase în mină și rosti cu căldură.

— Da, l-am văzut pe Mautk. Gura lumii spune că este un ostaș viteaz. Pe toată coasta noastră nu e familie care să-i refuze să-i dea fata lor de soție.

Kokveltan dădu satisfacut din cap. Propunerea lui fusese primită, putea deci acum să înceapă peșitul oficial, după datinele țării, fără teama de a primi vreun refuz. Cei doi șefi de trib n-au mai atîns această problemă rezolvată și și-au văzut de mîncare.

Masa se apropia de sfîrșit. Soarele lumina rogojina cu mîncărurile așezate pe ea. Deodată, o umbră căzu pe cei care mîncau. Kokveltan văzu un războinic tînăr, lat în umeri, cu o față virilă și frumoasă.

— E Lohlox, spuse Iukkahaga.

— la loc alături de noi, Lohlox! i se adresă prietenos tînărului șeful șigalisilor. Ia loc și gustă din mîncarea noastră.

Dar Lohlox refuză orice mîncare.

— Am fost trimis de Kiullul la șefii triburilor ca să le împărtășesc voința duhurilor, spuse el.

— Dar unde este acum venerabilul tău tată? întrebă Iukkahaga.

— Sufletul lui Kiullul nu s-a întors de-a binelea în trupul său. Vine și pleacă iar. Trupul lui Kiullul stă întins în poiana sfîntă a șigalisilor, răspunse Lohlox.

— Te ascultăm, Lohlox, spuse Kokveltan oprindu-se din mîncat și ștergîndu-și mîinile de rogojină.

— Cînd sufletul lui Kiullut s-a întors pentru cîteva clipe în trupul său, el mi-a spus: „Du-te la șefi” — cu toate că ochii lui Kiullut erau închiși, iar dinții înceștași. „Du-te la șefii de trib și spune-le că furtuna se va stîrni în cel mult două zile. Războinicii lui Iutramaki să pornească chiar ūseară spre casă pentru că furtuna să nu-i apuce în largul oceanului Iukkahaga și cu ostașii săi să nu zăbovească pe aci peste aslinșitul de mîine”. Tatăl meu și cu mine pornim chiar astăzi împreună cu ostașii lui Iutramaki. Ne vor duce pînă la gurile riului nostru și ne vor lăsa acolo.

Cei doi șefi de trib primiră cu toată încrederea importanta veste adusă din partea duhurilor. Părea demnă de crezare, cu atît mai mult cu cît, într-adevăr, se apropia timpul furtunilor de toamnă.

Iukkahaga și Kokveltan se apucară îndată să se pregătească în vederea îndeplinirii poruncilor primite de sus. Cel mai în vîrstă dintre războinicii lui Iutramaki a fost incunoștințat de călătoria ce-i aștepta și a început îndată, împreună cu tovarășii săi, să examineze și să pregătească cele două pirogi ale lor în vederea unei călătorii îndelungate. Războinicii trebuiau să vislească două zile și două nopți în șir ca să poată ajunge în satul lor la timp, înainte de dezlănțuirea furtunii.

Fără să mai aștepte potlaciul cel mare, Kokveltan împărți daruri tuturor războinicilor. Intrucît Kiullut nu-și venise în fire (ba aiura, ba dormea), în așteptarea întoarcerii depline a sufletului său în trupul vrăjitorului, războinicii lui Iutramaki s-au culcat la umbra pădurii de cedri. Lohlox le făgădui că, pînă la apusul soarelui, tatăl său adoptiv va fi pus pe picioare. Așa s-a și întimplat: în timp ce soarele era jos deasupra orizontului, bătrînul vrăjitor își reveni definitiv în fire și Lohlox îl ajută să ajungă la bărcile lui Iutramaki.

Toți kvinececeafii și toți șigalisii se adunaseră ca să-i petreacă pe cei care plecau. O mulțime numeroasă de indieni, gătiți cu ce aveau mai bun și pictați în toate culorile, se strinseseră pe nisipul luminat de soarele care scăpăta spre apus. Kiullut, Lohlox și toți ostașii lui Iutramaki se așezară în bărci încă de pe uscat. Urmind obiceiurile ospitalității, șigalisii au pornit spre apă purtând piroga pe brațe.

Umblind alături de pirogă care se legăna greoaie pe brațele șigalisilor, care abia o puteau duce, Iukkahaga îi făcu cu degetul semn lui Lohlox. Când tinărul războinic se aplecă spre el, îi șopti la ureche :

— Spune-i Lajei să se pregătească. În curind, șigalisii vor veni s-o peșească pe Hulaghit a noastră.

Pentru Lohlox știrea aceasta a fost ca o lovitură de măciucă. Una era să se teamă că-l va lovi o durere și alta să audă că această durere e de neînălțurat. Iukkahaga nu-și dădu seama ce lovitură i-a dat prietenului său din copilărie. Se oprî în apa pînă la genunchi, în bătaia valurilor inspumate și făcu voios semne celor care plecau.

Războinicii lui Iutramaki visseau cîntînd săcadat și monoton :

Iu-ha !

Ekka-ha !

Și pirogile alunecau iute pe valuri. După ce soarele s-a ascuns, iar oceanul s-a întunecat, pirogile cele repezi ocoliră promontoriul.

Culcat comod pe fundul pirogii, Kiullut se căznea să nu adoarmă pentru ca sufletul său să nu se rătăcească în întuneric de trupul ce călătorea în barca purtată de valuri.

Rezemat de bord, Lohlox stătea cufundat în gînduri triste. Ce era de făcut ? Își iubea cu înflăcărare tribul și-i era pe deplin devotat. Și iată că legile tribului îi răpeau fericirea, îi răpeau toată bucuria vieții. Iar în afară de trib, îl aștepta sclavia ori moartea. Ce putea face ?

Nici nu băgă de seamă că noaptea a trecut și se dezmetici numai în clipa cînd, aruncată de un val, piroga scrișni cu carena ei pe nisip.

Sărînd în apa înghețată care ardea ca focul, Lohlox îi ajută pe ceilalți să tragă piroga la țarm.

Luna nouă coborîse jos de tot deasupra liniei frînte a munților și lumina slab oceanul și stîncile de lingă mal. Se vedea foarte puțin, dar Lohlox ghicea de minune împrejurimile. Cunoștea aci din copilărie orice tufă, orice piatră.

Lăsîndu-i pe Lohlox și Kiullut pe mal, pirogile lui Iutramaki alunecară în unda mării care venise în întîmpînarea lor și, în curînd, dispărură din vedere. Numai cîntecele vislașilor se mai auziră un timp prin vîietul valurilor. Kiullut și Lohlox rămaseră singuri pe malul pustiu.

Inima lui Lohlox era plină de dor și-l trăgea spre casă, spre satul natal. Dar Kiullut hotărî să facă un popas în pădure ca să se odihnească pînă dimineața lingă foc. Lohlox se învoi, fiindu-i milă de bătrînul istovit.

Instalat comod lingă foc de către fiul său adoptiv, Kiullut adormi adînc, iar Lohlox căzu pe gînduri. Nu-i mai rămăsese decît un singur lucru : să-l omoare pe Mautk, apoi pe Hulaghit, iar la urmă să-și facă seama. Se vor duce atunci toți în împărăția morților, iar

acolo sufletele înțelepte ale strămoșilor le vor hotări cele ce nu se puteau hotări aci, pe pământ. „Hulaghît va primi cu bucurie moartea, își zise Lohlox. Ea nu vrea să-i fie soție lui Mautk...”

În jurul lor întunericul se făcea tot mai des. Focul aproape că se stinsese, nu mai rămăsese decît jeraticul mocnind pe sub cenușă. Dar Lohlox nu luă aminte la aceste lucruri, fie gîndindu-se la tovarășa jocurilor sale de copil și de tînr, fie căutînd să-și inchipuie ce-i așteaptă în țara morților.

Kiullut se trezi, ca întotdeauna, pușin înainte de revărsatul zorilor. Contururile cîpacilor din jur se vedeau acum din ce în ce mai limpede. Somnul îl întărise pe bătrîn. Se uită la Lohlox și pricepu că tînrul n-a închis o clipă ochii. Kiullut fu uimit de expresia figurii lui obosite, plină de deznădejde. Și din nou sufletul bătrînului vraci se umplu de amărăciune. Așadar farmecele sale din ajun n-au servit la nimic. Voința forțelor misterioase care-i stăteau împotriva se dovedise a fi mai puternică.

Bătrînul se uită mult timp la Lohlox, gîndindu-se la soarta fiului său adoptiv. Glasul inimii îl făcu să-ghicească singura ieșire pe care o găsisese Lohlox. Și la acest gînd se înspăimîntă.

Oare într-adevăr Mautk, Hulaghît și Lohlox trebuiau să moară?

— Fiule, ceea ce ai gîndit să faci este un lucru rău, spuse Kiullut, așezîndu-se pe vine și întinzînd spre jeratic mîinile sale înghețate.

Lohlox tresări. Fața lui luă o expresie închisă și mohorîtă. Nu-și ridică privirile spre Kiullut. Privea cu ochii micșorați și răi jeraticul care se stîngea treptat.

— Fiule, ascultă pe un bătrîn care-ți vrea binele.

Ochii lui Lohlox se îngustară și mai mult, fălcile se încleștară. Continua însă să privească stăruitor și în tăcere tăciunii.

— Imi ești drag, Lohlox, spuse bătrînul cu o duioșie neașteptată. Imi ești drag, dar cîntea ta mi-e și mai dragă. Iar mai presus de orice imi este scump binele tribului nostru... Mă auzi, fiul meu?

Lohlox tăcea.

— Mă auzi? urmă Kiullut. Ceea ce ți-ai pus în gînd să faci înseamnă nu numai o mare durere pentru bătrînul Kiullut, dar și dușmănie neîmpăcată între două trihyri, poate chiar pieirea unuia dintre ele. Va fi prilej de război lung și fără cruțare. Iar dacă poporul nostru va scăpa totuși cu viață, de-a pururea, pînă la sfîrșitul veacului, lumea va blestema în legende și cîntece numele aceluia care a atras o asemenea nenorocire asupra tribului său. Asta o vrei, Lohlox?

Bătrînul tăcu.

Lohlox își ridică ochii asupra lui Kiullut. În ei se citea deznădejdea.

— Dar ce vrei să faci, tată? întrebă el cu glasul înăbușit, aproape fără a deschide gura. Nu pot să primesc să fie soția altuia.

— Pleacă de aci, Lohlox! Du-te în satul lui Iutamaki și locuiește acolo, fii un ostaș destoinic, iar eu aci imi voi da toată

Sculptură în lemn

osteneala, imi voi pune in joc toată știința mea pentru ca gindul la Hulaghiu să nu te mai frăminte, să ai inima ușoară și liberă... Nu vreau să știu decît că trăiești și te mai gîndești la bătrînul Kiullut...

Lohlox se aplecă și scotoci în foc; cenușa sură se ridică de pe jerațic stîns și se învîrteji în aerul rece al dimineții de toamnă.

Argumentele puternice ale lui Kiullut îl ulmiseră pe Lohlox. Gîndul că el ar putea să devină pricina nenorocirilor ce vor lovi neamul său îl inspăimîntă. Nu, el nu era în stare să facă nimic care ar putea să dăuneze tribului kvinececeajilor. Și Lohlox hotări să-l asculte pe tatăl său adoptiv.

Rămase deci înțeles că se va pregăti chiar azi de drum, ca să-și părăsească satul natal, poate pentru totdeauna. Va ieși în largul oceanului pe piroga lui ușoară și va reuși, probabil, să ajungă pînă la satul lui lutramaki mai înainte de a se fi stîrnit furtuna.

De mai bine de o zi și o noapte Lohlox nu luase nimic în gură. Și Kiullut îl sili să se hrănească bine cu grăsințe de balenă și pastramă de somoni. Avea în fața lui o cale lungă, foarte lungă și deloc ușoară.

Se luminase de-a binelea cînd bătrînul și tînărul au părăsit locul de popas și au pornit la drum spre satul lor. Purtînd armele, podoabele de vrăjitor și pelerina bătrînului, Lohlox pășea repede înainte, iar Kiullut, deși nu avea nimic în mînă, se ținea anevoie după el. Fiecare dintre ei era cufundat în gîndurile lui. Deodată Lohlox s-a oprit atît de brusc și de neașteptat încît bătrînul a dat peste el.

— Ce s-a întimplat? întrebă Kiullut, aruncînd în jur priviri îngrijorate.

Dar Lohlox nu răspunse nimic. Se uita la nisipul alb al mării pe care se întipărise urma unei pirogi și a unor pași de om. Erau urmele a două perechi de picioare mici și ale unei perechi de picioare mari.

Într-un loc, un picior mic trăsese în nisip cîteva dîre mici, la care se uita acum țîrta Lohlox, cu sprincenele încrunțate.

— Ce-i cu tine, Lohlox? întrebă nedumerit Kiullut.

Dar Lohlox nu răspunse nimic, suspină adînc și se repezi înainte, grăbindu-și mereu pasul.

Iată și trecătoarea din care se deschidea ochilor priveștița satului. Drumeții coborîră repede dealul.

Fuseseră văzuți.

Femei bătrîne și tinere, fete pe jumătate goale, copilași bronzați de toate vîrstele își părăsiră ocupațiile și se grăbiră întru întîmpinarea lui Kiullut și Lohlox. O mulțime tăcută care sporea repede îi înconjură pe amîndoi. În zeci de ochi negri îndreptați asupra lor se citea îngrijorarea. Or mai fi în viață? N-au pățit nimic? Pentru cei de aci, războinicii pictați care i se păruseră atît de feroci lui Parsons erau părinți, frați, soți și fii. Erau cei care-i hrănesc pe acești copii și aceste femei, sprijinul și apărarea lor împotriva forțelor dușmănoase ale întregii lumi străine, uriașe și crude care înconjură din toate părțile micul lor trib închegat într-un tot. Erau „cei dragi“, cei ce munceau și luptau pentru ei.

— N-au fost lupte. Sînt cu toții vii și nevătămați. Pace! Pace! repeta Kiullut, răspunzînd la întrebările mute ale femeilor care veneau mereu în grabă, tot mai multe la număr.

Fața zbîrcită, de obicei atît de severă, a lui Kiullut se făcuse acum mai blîndă. Amarul ce-i rodea inima se mai domoli puțin văzînd cum cuvîntul „pace“ rostit de el aprindea pe fețele femeilor și copiilor reflexe de bucurie, ștergînd orice urmă de dor, frămîntare ori teamă.

Printre zeci de ochi negri îndreptați spre el, Lohlox îi găsi pe cei ce-i erau mai dragi decît orice pe lume. Și ochii aceștia străluciră întîlnindu-i privirile

— Plec din satul nostru, Hulaghîț, îi șopti el prinzînd o clipă prielnică. Și ochii ce-i luminoși își pierdură strălucirea, învăluindu-se în lacrimi.

Kiullut se duse în casa lui, iar Lohlox în casa Laiei, ca să îndeplinească porunca lui Iukkahaga. Laia, mult prea mîndră ca să alerge în întîmpinarea lui pentru a afla vești, ședea pe locul de cinste lingă războiul de țesut, lucrînd la o pelerină albă din lină de berbec de munte pentru fiul său — șeful tribului.

Oricîtă stăpînire de sine avea bătrîna indiană, totuși și ochii ei se deschiseseră larg la vederea lui Lohlox. Nu îndrăznea să respire, cuprînsă de o mare teamă. Hulaghîț, care intrase în casă în urma lui Lohlox, se opri încetîșor la ușă, rezemîndu-se cu umărul de ușorul ei, strîngînd tare degetele înlănțuite ale miinilor ei mici.

— N-a fost nici o luptă, Laia. Au rămas cu toții în viață și nimeni n-a fost rănit, spuse Lohlox și fața aspră a Laiei se lumină.

— Stai jos, Lohlox, spuse ea. Ești obosit. Hulaghîț, adu-i de mîncare!

Dar tînărul războinic ridică mîna în semn că mai are ceva de spus.

— Laia, fiul tău Iukkahaga mi-a poruncit să-ți spun că, în curînd, șeful șigalisilor va veni s-o pețească... glasul lui Lohlox tremură ușor... va veni s-o pețească pe Hulaghîț pentru Mautk, fiul fratelui său.

Pipe

Fără a mai aștepta răspuns, Lohlox se întoarse spre ușa lingă care nu mai era Hulaghîit. Căutînd să calce apăsător, Lohlox ieși din casă.

Kiullut punea deoparte tot ce avea mai bun ca să-i dea fiului său adoptiv. Dar acesta refuză legăturile de scoici care înlocuiau la indienii banii, refuză pieptarele și pelerinele scumpe. Nu-și luă decît pușca, uneltele de pescuit și de vînațoare, o pelerină mai veche pe care o purta zi de zi, un „ișkat“ cu rădăcini murate și cițiva pești uscați la soare; apoi se duse să-și pregătească piroga. Nu voia să-l petreacă nimeni, nici să-l sărbătorească de plecare. De aceea, după ce și-a încheiat pregătirile și a tras piroga într-un desîș de răchită, hotărî să aștepte venirea nopții ca să poată pleca la drum pe neobservate.

După ce-și isprăvi pregătirile, se înveli cu cap cu tot în pelerina lui veche și se culcă pe o piele de urs în casa cufundată în întineric, în despărțitura familiei lui Kiullut, chiar în locul acela unde a dormit toată viața, de cînd venise acolo ca băiețuș, cu mulți, mulți ani în urmă.

Acum stătea culcat aci pentru cea din urmă oară. Fumînd în tăcere o pipă după alta, bătrînul Kiullut ședea la picioarele lui Lohlox și nu-și lua ochii de la el.

Se întunecase de tot. Focul din vatră ardea mai viu. Lohlox se mișcă.

— S-a făcut seară, tată? întrebă el.

— Da, Lohlox, răspunse încet bătrînul.

Lohlox se ridică.

— Rămii cu bine, tată! spuse el.

Bătrînul își puse mîinile pe umerii lui și, timp de o clipă, își lipi obrazul zbîrcit de pieptul lat al tînărului.

— Umblă sănătos, Lohlox! spuse el apoi îndepărtîndu-l. Umblă sănătos! Mă voi gîndi la tine în puținele zile ce mi-au rămas de trăit.

Lohlox ridică de jos un balot bine împachetat și armele legate într-o rogojină și ieși grăbit din casă. Se furișă încet spre sat, fără să-l vadă nimeni și începu să coboare spre mal pe o potecă prin desîșul de răchită.

— Lohlox! îl strigă încet un glas de fată, cînd ajunsese aproape de piroga lui.

Lohlox tresări și-și puse jos povara. Din întineric veni spre el Hulaghîit.

— Lohlox! repetă ea și glasul i se frînse de durere.

Uitase de descîntecele lui Teșe, care o speriaseră atît de mult, de vorbele pline de tîlc pe care i le tot spusese pe ocolite în zilele din urmă mîndra Laia, care simțea ce se petrece în sufletul fetei, dar nu voia să vorbească deschis de acest lucru. Hulaghîit uitase și de teama ce-o avea față de duhuri și de legămîntul de a rămîne credincioasă tribului ei drag, uitase de orice în afară de durerea ei cea mare și de chipul iubitului ei.

Un crai-nou palid se ridicase deasupra promontoriului împădurit și lumina lui slabă, fantomatică, cădea pe fața lată a lui Lohlox. Gîfîind din greu, cu brațele atîrnîndu-i pe lingă corp, tînărul războinic stătea în tăcere în fața Hulaghîitei.

Aceasta îl privea drept în ochi și nu se mai sătura. Deodată își

întinse mîinile și prinzindu-i între palme capul, își lipi pentru prima oară în viață obrazul ei de al lui.

— Hulaghît... șopti neputincios Lohlox, mîngîind cu degetele tremurătoare părul des al fetei.

Simți o lacrimă fierbinte a Hulaghitei rostogolindu-i-se pe obraz.

— Nu pleca, Lohlox! șopti Hulaghît. Nu pleca. Mai bine m-ai omori... Hai să murim, Lohlox, să plecăm împreună în țara morților. Ce zici, Lohlox?

— Nu se poate! gemu el. Nu se poate, micuța mea Hulaghît. Vai nouă că nu putem face aceasta!

O duse binișor spre piroga lui, pe care se așezară amindoi alături. Ii împărtăși cu glas scăzut înspăimîntătoarele argumente ale lui Kiullut. Deși le singerau inimile, erau siliți să trăiască amindoi înainte, pătîind de dragul poporului lor.

Hulaghît asculta cu capul în piept,

Luna se ridica tot mai sus pe cer scaldind fața riului cu lumina ei rece. Un vînt pătrunzător de toamnă foșnea printre crenguțele dezgolite ale răchitelor.

Hulaghîit se sculă, frînse fără gînd o crenguță subțire și rămase în picioare, nemișcată și mută. Lohlox sări în picioare, o cuprinse în brațe și rămase astfel citeva clipe, cu obrazul lipit de fața ei, scaldată în lacrimi reci. Pe urmă, aruncă grăbit în pirogă balotul cu lucrurile lui, împinse bărcuța ușoară pe apă, ajunsse din citeva lovituri de lopeți în mijlocul riului și porni repede în jos pe firul apei.

Hulaghîit îl urmări din ochi. Apoi, cu un strigăt ușor, o luă la fugă de-a lungul malului, printre tufișurile ce-o loveau în obraz. Fugea repede și ușor, coborînd în văi ori suind povirnișuri repezi. Alerga de-a lungul malului din ce în ce mai înalt, dar micul punct întunecat de pe fața apei scaldată în razele lunii se depărta din ce în ce mai mult. Și cînd Hulaghîit sui în goană culmea unui promontoriu înalt, nu mai văzu pe fața argintie a riului nici un punct negru. Barca dispăruse după un cot.

Hulaghîit căzu cu fața la pămînt și rămase astfel întinsă, fără lacrimi, fără nici un gînd și fără dorinși. Tocmai noaptea firziu o găsi aci Tețe. Bătrîna sclavă o înveli pe tinăra fată, înghețată, supusă și mută, în pelerina adusă cu sine și porni spre sat, sprijinînd-o cu dragoste.

Peste trei săptămîni, Hulaghîit a devenit soția lui Mautk și șigalisul acesta cu fața prelungă s-a mutat în casa Laiçi.

SFIRȘITUL TRIBULUI ȘIGALISILOR

Acestui șigalis, Mautk, care se instalase pentru o vreme în satul kvinececeajilor, i-a fost sortit să fie cel din urmă șigalis din lume. N-a scăpat cu viață decît mulțumită faptului că a plecat din satul său natal. Soarta celor din tribul său a fost înspăimîntătoare.

Parsons, omulețul cel mic din Boston, tată a cinci copii, om liniștit și cu frica lui Dumnezeu, a rămas nemulțumit de rezultatul tratatelor duse cu indienii și a refuzat să considere încheiată această afacere. Sfînd în picioare pe puntea bricului său și privind malurile muntoase ale continentului american, care se mistuia în zare, frămînta în minte planul unor operații viitoare. Trebuia, în primul rînd, să hotărască încotro s-o apuce.

Desigur că nu spre sud, la spanioli. După întîlnirea cu Slobodikov nu-i mai venea să meargă nici în nord, la ruși, căci cei de acolo nu-l puteau înțelege. Nu-i mai rămîneau decît insulele Havai. Pînă acolo era departe și cam primejdios să întreprindă această călătorie cu un echipaj atît de redus. Dar numai acolo putea să spera să găsească oameni care să-i ajute la realizarea proiectelor sale.

În anii aceia, insulele Havai nu fuseseră încă ocupate de nici un stat. Dar vasele comerciale, militare, de pescari și de pirați, purtînd steagul a tot felul de națiuni, ancorau adesea lângă aceste insule intrucît ele se aflau la o răscruce de drumuri, chiar în mijlocul Oceanului Pacific, aveau o mulțime de goluri adăpostite și puteau aproviziona pe navigatori cu lemne, apă de băut, pește, carne de porc și fructe. Cel mai des veneau pe acolo americanii care făceau negot cu China și se abăteau prin insulele Havai în drumul lor de la Capul Horn spre Canton. Parsons se hotărî deci. Nu-i vorbă că i-a mai oa

curaj și vîntul egal care bătea acum susținut dinspre răsărit, parcă cu tot dinadinsul ca bricul să ajungă cît mai repede în insulele Havai.

Acolo lui Parsons i-a mers mai bine decît s-ar fi așteptat. Pe una dintre insule lincezea în inacțiune echipajul unui mare vas american care cu cîteva luni înainte se zdrobise de stîncile de lingă coastă și se scufundase. Cei treizeci de americani care scăpaseră cu viață reușiseră să-i exaspereze în așa hal pe locuitorii insulei cu jafurile și fărădelegile lor, încît era de mult timpul să se mute alt-unde. Sosirea lui Parsons a fost și pentru ei o adevărată fericire. Au căzut repede la invoială cu el în toate prîvințele și s-au imbarcat pe bric unde au fost puși la dispoziția șefului de echipaj, roșcovanul O'Hara.

Parsons era acum nu numai comandantul unui echipaj numeros și cu experiență, dar a și încheiat îndată un firg foarte avantajos pentru el. Calele vasului american scufundat fuseseră pline de tot felul de mărunjișuri — mărgelile ieftine, panglici colorate și nasturi multicolori, oglinjoare, linguri de fier și cuie strimbe. Toată marfa aceasta fusese destinată pentru a fi schimbată pe perle și alte mărfuri prețioase pe care le posedau locuitorii necivilizați ai insulelor din Pacific. În timpul naufragiului, echipajul reușise să salveze o parte din încărcătură și Parsons a cumpărat imediat de la mateleșii săi cei noi tot ce mai aveau. Nu putea uita ce de blănuri scumpe aveau indienii de pe litoralul nord-vestic al Americii. De rîndul acesta, n-are să mai vină la ei cu mina goală. Mărgelile și panglicile acestea — marfă de bilci — îi vor ajuta să ducă la bun sfîrșit admirabilul său plan.

În primăvara anului 1809, bricul lui Parsons a apărut din nou în dreptul satului șigalișilor și a ancorat în radă. Sosise noaptea pe întuneric și dimineața locuitorii l-au privit cu îngrijorare și emoție. Aveau și de ce să fie neliniștiți: șeful lor, Kokveitan, și aproape toți războinicii erau plecați la vînătoare, departe în pădure, iar în sat nu mai rămăseseră decît bătrînii, femeile și copiii. Un sol a fost trimis deci, fără zarvă, la Kokveitan. În așteptarea întoarcerii șefului de trib și a războinicilor, indienii se fereau să iasă din casele lor și supravegheau îngrijorați mișcările albilor.

Aceștia însă nu s-au datat la nici un fel de acte dușmănoase. Dimpotrivă, căutau din răspuț să-și demonstreze intențiile pașnice. Parsons a coborît pe mal însoțit de o mîna de mateleșii aproape fără arme și și-a întins mărfurile peștițe pe pietrele de pe mal și prin gesturi îi invita pe băștinași să treacă la cumpărare. Zimbea de zor și făcea chiar ploconeli. Indienii nu se grăbeau. Dar Parsons era plin de răbdare, nu pleca ci răscolea mărgelile și flutura în vînt panglicile multicolore.

Cei dintii s-au apropiat de ei copiii. Nu erau în stare să-și stăpînească curiozitatea. Parsons i-a răsplătit din plin pentru această încredere. Prietenos și zimbitor, ie-a mîngîiat capetele ciufulte și le-a împărțit daruri. Copiii s-au întors la mamele lor cu panzeli, nasturi și sticle colorate, flutere vopsite. A mai trecut un ceas, apoi încă unul și încetul cu încetul întreaga populație din sat s-a ingramadit pe mal în jurul lui Parsons și al mărfurilor sale.

A început schimbul în natură, Parsons a fost dintii foarte generos, dădea patru cuie pe o blăniță mică de vererită. Femeile răscoleau de zor prin toate ungherele locuințelor lor, scoteau afară blănurile de

cerbi, vulpi, veverițe și castori de mare și le cărau în grabă pe mal ca să le dea acolo în schimbul comorilor aduse de albi. Dar prețul blănurilor scădea văzînd cu ochii. Parsons nu mai dădea acum decît un singur cui pentru o blană de vulpe. După cîteva minute a încetat de tot plata în cuie, nu mai dădea pe blănuri decît nasturi și mărgele, iar atunci cînd mulțimea de femei cu blănurile de animale în brațe a crescut într-atît încît ocupa acum toată plaja, Parsons și-a încărcat deodată toate mărfurile în șalupă și a plecat împreună cu marinarii săi înapoi pe bric.

Lucrul acesta i-a uimit pe toți. Mulți erau dezamăgiți. Cei care apucaseră să-și dea blănurile se lăudau cu cuiele și nasturii căpătați în fața celor care n-au mai avut timp să facă schimbul. Ca să-l ademenească pe Parsons să coboare iar pe mal, indienele și-au întins blănurile pe nisip, în locurile unde se vedeau cel mai bine. Cei mai îndrăzneți dintre adolescenți au încărcat blănurile în pirogi, s-au îndepărtat de mal și acum roiau pe valuri în jurul bricului. Parsons zimbea, le făcea cu pălăria și-i invita prin semne la el în vizită. În cele din urmă, tinerii cei mai curajoși s-au suit pe bric. Au fost primiți prietenește și, în schimbul blănurilor, li s-au dat cuie. În cîrind, negoțul se făcea chiar pe bordul bricului.

Cînd Kokveltan împreună cu războinicii săi s-a întors în satul natal, n-a mai găsit acasă decît bătrîne cu prunci. Toate pirogile cite erau în sat foiau pe mare între bric și mal. La început Kokveltan a fost cît se poate de îngrijorat. Dar cei care se întorceau de pe bric îi arătau comorile căpătate de la oamenii albi și-i povesteau care mai de care cu cită prietenie și bunăvoință au fost primiți. Aceasta l-a făcut și pe Kokveltan să se liniștească.

Și de ce s-ar fi așteptat el la rele din partea oamenilor albi? Doar și în toamna trecută a fost aci Chiorul, care n-a făcut nimănui nici un rău; a fumat chiar pe pipă împreună cu Kokveltan și aliații acestuia. Omul cel mărunt! cu pălăria mare, șeful oamenilor

de pe piroga aceasta uriașă cu aripi albe, a fost și el aci în toamna trecută și Chiorul s-a purtat cu el ca un prieten. Și apoi cit de avantațos era acest schimb pentru tribul șigalisilor! Kokveltan era deștept și nasturii și mărelele nu-l ispiteau prea mult; în schimb, cuiul îi părea un lucru neasemuit de prețios. Era fier! Misterioasa piatră tare a oamenilor albi! Ce virtuți de săgeți! Ce cuțite, topoare, ostii și sape se puteau face din el! De altfel, nici nasturii și mărelele nu erau de lepădat, căci în schimbul lor puteau căpăta multe lucruri de la triburile care locuiau în munți, departe de mare și care deci nu se mai întâlneau cu fețele palide. Parcă într-adins, Kokveltan și războinicii săi avuseseră noroc la vânătoare și se întorceau cu numeroase blănuri, atât de prețuite de oamenii albi. Cum era să scape un asemenea prilej, să nu-și vîndă blănurile?

Parsons calculase și pregătise totul dinainte. De îndată ce Kokveltan și războinicii săi s-au urcat pe bric au fost înhățați și ferecați în lanțuri. Tunurile de pe bric au deschis focul. Trăgeau în pirogile numeroase și pline de oameni care împinziseră marca între bric și coastă. În aceste piroge era aproape tot tribul șigalisilor.

Obuzele de tuci răsturnau pirogile, le scufundau, nu le lăsau să acosteze pentru ca să nu scape nici un singur om.

După ce toate pirogile au fost scufundate, Parsons a debarcat pe mal împreună cu marinarii săi. Știa că acum n-are cine să-i mai opună rezistență și nu se mai temea de nimic. Se ducea din casă în casă, scotea afară femei, bătrini și copii și-i omora. Vrînd să-și gusească pînă la capăt răzbunarea, l-a dus pe mal pe Kokveltan împreună cu războinicii lui ca să privească cum mor neamurile lor. Pe urmă au fost uciși și toți războinicii. Pe Kokveltan, Parsons l-a omorît cel din urmă.

După ce în sat n-a mai rămas un suflet de om, Parsons cu ajutoarele sale a mai trecut o dată prin toate casele pustii, cercetînd cu grijă averile șigalisilor ca să care pe bric orice lucru care avea cea mai mică valoare. Dar acum nu căra numai blănuri; aduna cu grijă panglicile, cuiele, mărelele și nasturii pe care le împărțise chiar el indienilor. Nu era doar să piardă atîta bunătate de marfă! Putea să-i prindă bine ca să mai facă negoț cu alți „sălbatici”.

Se făcuse întuneric. Terminîndu-și treburile Parsons a dat foc caselor șigalisilor și s-a întors pe bric împreună cu mateloșii săi. A poruncit să ridice imediat ancora. Vîntul a umflat pînzele și bricul a pornit în larg. Dar în spatele lui, deasupra malului întunecat care se depărta din ce în ce mai mult, s-a mai văzut mult timp vîlvătaia incendiului.

Ardea atât de puternic încît s-a văzut chiar și în satele depărtate ale kvinececeafilor și hughilor. Inspăimîntați și plini de îngrijorare, indienii din triburile vecine priveau la pata aceea purpurie de pe cerul întunecat care le vestea și loș cumplita soartă ce-i aștepta pe toți...

(Traducere — din revista
„Vokrug Sveta” —
de Tatiana Berindei)

SFIRȘIT

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile și sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecția noastră pe adresa: București, Raionul I. V. Stalin, Casa Științei, Piața Științei Nr. 1, Redacția revistei „Știință și Tehnică”.

Colecția „Povestiri științifico-fantastice” apare la 1 și 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, prețul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

1 leu